

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«25» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 04 ДВА

Мультимодальність в епоху метамодернізму

для аспірантів

спеціальності В11 «Філологія» Philology

за спеціалізацією 0232 – Література та лінгвістика

Literature and linguistics

галузі знань Культура, мистецтво та гуманітарні науки

третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії

Київ 2025

Розробники:

д.філол.н., проф. Ільченко О.М.

доктор філософії з філології, ст.н.с. Крамар Н.А.

Робочу програму затверджено Вченою радою Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ
протокол № 4 від 25 червня 2025 р.

1. Загальні відомості

Найменування показників	Характеристика дисципліни за денною формою навчання
Назва дисципліни	Мультиmodalність в епоху метамодернізму
Вид дисципліни	Дисципліна вибору аспіранта ВК 04 ДВА
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська, українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90
Курс	3
Семестр	5-6
Кількість змістових модулів	2
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	
Лекції	10
Практичні (індивідуальні) заняття	8
Самостійна робота	72
Форма підсумкового контролю	іспит

2. Мета, завдання та очікувані результати навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни ВК 04 ДВА «Мультиmodalність в епоху метамодернізму» є нормативним документом, який розроблено на основі освітньо-наукової програми (далі ОНП) В11 «Філологія» Philology за спеціалізацією 0232 – Література та лінгвістика Literature and linguistics галузі знань Культура, мистецтво та гуманітарні науки третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії, затвердженої Вченою радою Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ, протокол № 4 від 25.06.2025 року.

Дисципліна «Мультиmodalність в епоху метамодернізму» спрямована на формування усвідомлення специфіки лінгвокультурного поступу, зокрема в аспекті візуалізації вербальної інтеракції та мультиmodalних конструктів на тлі динаміки нелінійної взаємодії провідних філософських течій сучасної доби, як-от: модернізм, постмодернізм, пост-постмодернізм.

Мета: курс передбачає систематизацію знань про сучасні панівні лінгвокультурні та лінгвофілософські течії, їхню взаємодію, динаміку та вплив на мультиmodalні маніфестації.

Передумова вивчення. Аспірант повинен знати: англійську мову на рівні не нижче C1, ґрунтовні знання з ОК 02 ННД – «Філософія науки і культури» та мати навички пошуку та критичного аналізу наукової інформації.

Дисципліна є вибірковою (дисципліна вибору аспіранта) для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти – доктора філософії – відповідно до навчального плану спеціальності B11 «Філологія» Philology за спеціалізацією 0232 – Література та лінгвістика Literature and linguistics галузі знань Культура, мистецтво та гуманітарні науки третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії, затвердженої Вченою радою Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ, протокол № 4 від 25.06.2025 року.

Завдання навчальної дисципліни ВК 04 ДВА «Мультиmodalність в епоху метамодернізму» полягає у формуванні та набутті таких компетентностей: загальні компетентності: ЗК: 2- 6, 9, 10, 12 (відповідно до переліку загальних компетентностей ОНП). Фахові компетентності: ФК 2, 4, 6-8, 11, 13, 16, 17, 19, 24-26 (відповідно до переліку фахових компетентностей ОНП). Програмні результати навчання: ПРН 1.2-1.6, 2.1-2.8, 3.1, 3.3, 3.4, 4.1 (відповідно до переліку програмних результатів навчання ОНП).

Фахові програмні результати навчання (вимоги до знань та вмінь):

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати:

- специфіку метамодернізму як панівної лінгвофілософської парадигми сучасної доби;
- про особливості мультиmodalних маніфестацій у провідних мовах світу;
- семіотичні підходи у лінгвістичних дослідженнях;
- різновиди наративів сучасної доби;
- особливості саморепрезентації та конструювання ідентичності у контексті метамодернізму;
- специфіку метамодерністської мультиmodalної креативності та інтермедіальності;

уміти:

- вирізняти ознаки метамодернізму з-поміж інших лінгвофілософських парадигм;
- розпізнавати прояви мультиmodalності у мовах;
- застосовувати семіотичні підходи у лінгвістичних та міжфахових дослідженнях;
- визначати та описувати типи метамодерністських наративів;
- виявляти мультиmodalну специфіку саморепрезентації / конструювання ідентичності;
- розпізнавати та використовувати потенціал інтермедіальності;
- застосовувати креативність у мультилінгвальних конструктах;

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Метамодернізм серед інших «ізмів».(М. Завар-заде, Т. Вермюлен та Р. ван ден Аккер).

Тема 2. Мультимодальний поворот як маніфестація метамодернізму (Д. Бейтмен). Соціальна семіотика та мультимодальність (Г. Крес). Семіотична антропологія. (Е. Мерц).

Тема 3. Метамодерністські наративи: великі та малі (Ж.-Ф. Ліотар).

Тема 4. Конструювання ідентичності крізь призму метамодерністської мультимодальності.

Тема 5. Креативність мультимодальних конструктів епохи метамодернізму. Інтермедіальність.

4. Програма навчальної дисципліни

тема	назва теми	кількість годин		
		лекції	практичні (індивідуальні)	самостійна робота
1.	Метамодернізм серед інших «ізмів». (М. Завар-заде, Т. Вермюлен, Р. ван ден Аккер).	1	2	
2.	Мультимодальний поворот як маніфестація метамодернізму (Д. Бейтмен). Соціальна семіотика та мультимодальність (Г. Крес). Семіотична антропологія. (Е. Мерц).	2	1	
3.	Метамодерністські наративи: великі та малі (Ж.-Ф. Ліотар).	1	1	
4.	Конструювання ідентичності крізь призму метамодерністської мультимодальності.	1	1	
5.	Креативність мультимодальних конструктів епохи метамодернізму. Інтермедіальність.	1	1	
		6	6	48
Усього		60		

5. Структура навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни складається із 5 тем. Курс викладається під час другого семестру другого року навчання в аспірантурі.

Змістовий модуль 1

Тема 1.

Метамодернізм серед інших «ізмів». (М. Завар-заде, Т. Вермюлен та Р. ван ден Аккер).

Л-1

Головні підходи до аналізу метамодернізму: критичний аналіз.

Тема 2.

Мульти模альний поворот як маніфестація метамодернізму (Д. Бейтмен). Соціальна семіотика та мульти模альність (Г. Крес). Семіотична антропологія. (Е. Мерц).

Л-2

Міждисциплінарна роль семіотики у метамодернізмі.

Л-3

Мульти模альність як міжфаховий феномен.

Тема 3.

Метамодерністські наративи: великі та малі (Ж.-Ф. Ліотар).

Л-3

Концепція наративів Ж.-Ф. Ліотара та проблема легітимації.

Змістовий модуль 2

Тема 4.

Конструювання ідентичності крізь призму метамодерністської мульти模альності.

Л-4

Проблема ідентичності у філософському та лінгвістичному вимірах: два боки однієї медалі.

Тема 5.

Креативність мульти模альних конструктів епохи метамодернізму. Інтермедіальність.

Л-5

Динамізм креативних мульти模альних конструктів. Інтермедіальність як гнучкий інструмент досліджень (malleable tool of research).

Індивідуальні заняття

Мета практичних (індивідуальних) занять - практичне закріплення питань, пов'язаних з темами лекцій та дослідженнями аспіранта.

Самостійна робота аспіранта, її зміст та обсяг

№	Зміст самостійної роботи аспіранта	Обсяг СР (годин)
	1. Опрацювання лекційного матеріалу	24
	2. Підготовка до індивідуальних (практичних) занять	24
	Усього за навчальною дисципліною	48

6. Рейтингова система оцінювання

Рейтинг аспіранта другого року навчання зі спеціальності В11 «Філологія» Philology за спеціалізацією 0232 – Література та лінгвістика Literature and linguistics галузі знань Культура, мистецтво та гуманітарні науки складається з балів, що їх отримано за:

1. Експрес-контроль – 30 балів
2. Практичні (індивідуальні) заняття та самостійна робота – 30 балів
3. Диференційований залік – 40 балів

Заохочувальні і штрафні бали:

1. Відсутність на лекції без поважних причин - (-) 2 бали.
  2. Відсутність на індивідуальних (практичних) заняттях без поважних причин (-) 2 бали.
  3. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції (+) 10 балів
- Сума як штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати 0,1R=10 балів.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

Експрес-контроль (30 балів) проводиться з метою перевірки якості роботи аспіранта в аудиторії та самостійної роботи в позааудиторний час за допомогою усного описування або перевірочних робіт тривалістю 10–30 хвилин або індивідуальних домашніх завдань протягом семестру, завдяки чому перевіряються набуті знання та розуміння того як матеріали курсу можна застосувати у власних дослідженнях за темою дисертаційної роботи та при підготовці публікацій за темою дисертації.

Розрахункова шкала рейтингу складає: $RC = 30 + 30 + 40 = 100$ (балів).

Рейтинг RD аспіранта складається з рейтингу, одержаного протягом семестру з урахуванням заохочувальних і штрафних балів. Необхідною умовою допуску аспіранта до іспиту з дисципліни є позитивний рейтинг з усіх форм семестрової атестації. Аспіранти, які набрали протягом семестру менше 30 балів, зобов'язані підвищити свій рейтинг для допуску до іспиту.

Шкала оцінок

Оцінка	Визначення	Національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

7. Орієнтовний список питань на залік

1. Тлумачення поняття «метамодернізм».
2. Мультиmodalність як міжфаховий феномен.
3. Взаємодія семіотики та антропології.
4. Сторінка як об'єкт сприйняття та інтерпретації.
5. Мультиmodalні документи та жанри: лінгвориторичні підходи.
6. Кібержанри.
7. Дизайн документа.
8. Проблема мультиmodalних корпусів.
9. Неймінг в аспекті мультиmodalної соціо-семіотичної теорії.
10. «Мультиmodalні ансамблі».
11. Великі та малі наративи: минуле та сучасність.
12. Саморепрезентація чи конструювання ідентичності?
13. Мовна креативність: від Н. Хомського дотепер.
14. Наведіть приклади мультиmodalної креативності.
15. Проаналізуйте монографію "The Power of the In-Between: Intermediality as a Tool for Aesthetic Analysis and Critical Reflection" та запропонуйте власне бачення проблеми, що розглядається.

8. Список рекомендованих джерел

1. Aleinikov A.G. (2013) Creative Linguistics. In: Carayannis E.G. (eds) Encyclopedia of Creativity, Invention, Innovation and Entrepreneurship. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3858-8_12
2. Andersen L. (2019). Metamodernity: Meaning and hope in a complex world. Nordic Bildung. Kindle Edition. ASIN :B07XQ7S5C5
3. Bateman, J., Wildfeuer, J. Hiippala, T. (2017). Multimodality. DeGruyter Mouton, ISBN 978-3110479423
4. Bergs A. T. (2019). What, If Anything, Is Linguistic Creativity?DOI:10.2478/gth-2019-0017Corpus ID: 201380735
5. Bezemer, J., Kress, G. (2015). Multimodality, Learning and Communication: A social semiotic frame. Routledge. ASIN :B0187PHCU0 <https://www.udemy.com/user/shaniraja2/>
6. Bateman, J., Wildfeuer, J. Hiippala, T. (2017). Multimodality. De Gruyter Mouton, ISBN 978-3110479423

7. Bergs A. T. (2019). What, If Anything, Is Linguistic Creativity?
DOI:10.2478/gth-2019-0017Corpus ID: 201380735
8. Bezemer, J., Kress, G. (2015). Multimodality, Learning and Communication: A social semiotic frame. Routledge. ASIN : B0187PHCU0
9. Borys, D. & Materynska, O. (2020). Poreionymic backronyms: Ambit, formation, and diversity. In *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava. Trnava: University of SS Cyril and Methodius in Trnava*, 2020, V (2), December 2020, p. 2-52. ISSN 2453-8035 (Web of Science Core Collection), <https://lartis.sk/issue-2-2020/>, https://lartis.sk/wp-content/uploads/2020/11/BorysMaterynska_Issue-2_2020.pdf
10. Danielsson, K., Selander S. (2021). Multimodal Texts in Disciplinary Education: A Comprehensive Framework. Springer. ASIN: B098DTS1KP
11. Hagan, S. (2007). Visual/Verbal Collaboration in Print: Complementary Differences, Necessary Ties, and an Untapped Rhetorical Opportunity. Written Communication. <https://doi.org/10.1177/0741088306296901>
12. Hyland K. (2012). Disciplinary Identities: Individuality and Community in Academic Discourse (Cambridge Applied Linguistics). Cambridge: Cambridge University Press, ISBN 978-0521197595
13. Ivanic, R. (1998). Writing and Identity: The Discoursal Construction of Identity in Academic Writing, Amsterdam: John Benjamins, ISBN 1556193238
14. Kramar, N. A. "Towards an Integrative Approach to Identity Construction in Academic Discourse", in *Lingvystychni Studii*, 3, pp. 113-119, 2017, http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2017_33_21
15. Kress, G. (2010). A social semiotic approach to contemporary communication. Oxon, New York: Routledge.
16. Kress, G. and Van Leeuwen, T. (2006). Reading Images. The Grammar of Visual Design. London: Routledge.
17. Krum, R., (2014). Cool Infographics. Wiley. ISBN 978-1118582305
18. Kutchel, K. (2020). Boosting Brain Flexibility and Creativity with Todd Sampson <https://taylorsds.com.au/boosting-brain-flexibility-and-creativity-with-todd-sampson/>
19. Lyotard, J.-F. The Postmodern Condition: A Report on Knowledge (Theory and History of Literature), University of Minnesota Press, 1984, 144 p. ISBN 9780816611669.
20. Mertz, E. (2007). Semiotic Anthropology. Annual Review of Anthropology. 36 (1): 337–353. oi:10.1146/annurev.anthro.36.081406.094417.
21. Mitchell, H. (2020) The big three (and free) ways to boost your creativity. <https://www.bandt.com.au/big-three-free-ways-boost-creativity-todd-sampson/>
22. Vermeulen, T., Akker, van den, R. (2010). Notes on metamodernism, Journal of Aesthetics & Culture, 2:1, DOI: 10.3402/jac.v2i0.5677
23. Zavarzadeh, M. (1975). "The Apocalyptic Fact and the Eclipse of Fiction in Recent American Prose Narratives". Journal of American Studies. 9 (1). pp. 69–83. ISSN 0021-8758

24. Циховська, Е. (2014). Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності // Слово і час. – 2014. – № 11. – С.49–59.
25. Потапенко, С. І. (2019). Тексти англомовних новин: руйнування жанрового канону? / С. І. Потапенко // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - Вип. 70. - С. 64-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2019_70_9